



Kvægbrugernes tanker om krydsning

Af Mette Sandholm, Lise Toft Jensen, Anders Fogh og Morten Kargo

I sommeren 2014 udsendte SEGES en spørgeundersøgelse om brugen af systematisk krydsning. 59 kvægbrugere svarede i undersøgelsen på, hvorfor de var begyndt at krydse systematisk, om de var tilfredse, hvilke racer de brugte, og om de ville fortsætte arbejdet i fremtiden.

Spørgeundersøgelsen blev sendt til 150 kvægbrugere, som i større eller mindre grad har anvendt systematisk krydsning i besætningen. 59 svarede – altså en svarprocent på 39 %. I spørgeundersøgelsen var der fokus på krydsningsmalkekøer, fordele, ulemper og på kvægbrugernes erfaringer med krydsning.

Mange af besætningerne begyndte at krydse for at få forbedret økonomi, lemmer og klove, sundhed, holdbarhed, kalvedødelighed og kodødelighed.

Der bruges mange forskellige racer i et krydsningsprogram, men de racer, der oftest bliver anvendt, er Nordisk Rødt (RDM, SRB, Finsk Ayrshire), Dansk Holstein, Jersey og Montbeliarde. Andre racer som Fleckvieh, Brown Swiss og NRF kan også benyttes til krydsning, men er ikke brugt så meget som de andre racer.

De adspurgte besætninger brugte mest 3 race rotationskrydsning, derefter Kombi-Kryds og 2 race zigzag krydsning. 46 % af de adspurgte havde imellem 80-100 % krydsningsdyr i besætningen, og 21 % havde imellem 60-80 % krydsningsdyr. Ifølge undersøgelsen var 59 % af landmændene begyndt med krydsning, efter de havde fået rådgivning af avlrådgiveren, mens 41 % havde fundet vej til krydsning på egen hånd. 84 % anvender insemineringsplanen til at styre krydsningsprogrammet med. Ca. 70 % af de adspurgte har anvendt krydsning i mere end 5 år.

Krydsning virker

Ifølge de adspurgte kvægbrugere, så var de meget tilfredse med krydsningskøerne i forhold til de renrace malkekøer. Det var især på områderne frugtbarhed, lemmer og klove, sundhed og holdbarhed, at brugerne så en effekt. På baggrund af disse svar blev de spurgt, om de forsat krydser om 5 år, og svaret var overvældende - 98 % svarede ja.

Af de adspurgte kvægbrugere var der syv som var stoppet med at krydse. Grunden hertil er uens størrelse hos køerne og en ikke særlig betydelig økonomisk effekt.

Forskellige racer forskellige styrker

Styrken ved krydsning er, ud over krydsningsfrodigheden, at forskellige racer kan bidrage med forskellige styrker. I spørgeundersøgelsen blev der spurgt, hvordan kvægbrugerne oplevede forskellige egenskaber hos de forskellige racer. De skulle svare på, om de så de pågældende egenskaber som en fordel, en ulempe, eller om de var neutrale.

De meste brugte racer (Nordisk Rødt (RDM, SRB, Finsk Ayrshire), Dansk Holstein, Jersey og Montbeliarde) blev holdt op imod hinanden og gav følgende resultat:

Ved ydelse, malkbarhed og malkeorganer vurderes Dansk Holstein at være den bedste race at bruge. Der er størst forskel mellem de fire race for ydelse. For malkbarhed og malkeorganer er Nordisk Rødt, Jersey og Montbeliarde meget ens.

For sundhed, holdbarhed og frugtbarhed er Nordisk Rødt, Jersey og Montbeliarde også meget ligeværdige, mens Holstein er ringest. Ved kælvningsegenskaber er der mere forskel på racerne, hvor Jersey er bedst, og Dansk Holstein ringest.

For størrelsesvariation er Jersey den ringeste race at bruge, da den er mindre end de andre racer, som blev vurderet til at være lige gode at bruge.

Konklusion

Blandt de adspurgte kvægbrugere er krydsning et godt alternativ. Undersøgelsens resultater viser, at de er meget tilfredse med krydsningsdyrene i deres besætninger, og de vil næsten alle fortsætte med at krydse.

Link til Vinking web: <http://www.vikinggenetics.dk/racer/krydsning/nyheder?show=asme#backlink>